

Eğitim faaliyetlerinin etkinliğini ölçme amaçlı değerlendirme çalışması

Ölçme ve Deđerlendirme Soruları

Hazırlayan
Nuri Dođan, Kısa Dönem Uzman
Haziran 2013

ECCU-TYEC 2-7/2013

İçindekiler

ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR	3
CEVAPLAR.....	11
DOĞRU – YANLIŞ SORULARI.....	12
YAZILI / KISA CEVAPLI SORULAR.....	16

Daha fazla bilgi için lütfen temas kurunuz:
Mali Suçlar Birimi
Bilgi Toplumu ve Suçla Mücadele Dairesi
Genel Müdürlük I - İnsan Hakları ve Hukukun Üstünlüğü Avrupa
Konseyi
F-67075 Strasbourg Cedex FRANSA
Tel +33 388 41 29 76/Faks +33 390 21 56 50
Eposta: leila.marshania@coe.int
Web: www.coe.int/economiccrime

Bu belge Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. Bu belgede ifade edilen görüşler hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin ya da Avrupa Konseyi'nin resmi görüşleri olarak kabul edilemez.

ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR

1. Seçeneklerde verilen ifadelerden hangisi etik olmayan davranışlar arasında sayılmaz?

- A) Hediye alma
- B) Çıkar sağlama
- C) Şeffaflık sağlama
- D) Kaynakların israfı
- E) Uydurma Beyan

2. Bir kamu kurumunda çalışan Ali Bey,

- I-Genellikle işe geç gelir.
- II-Gazetesini okumadan iş yapmaya başlamaz.
- III-Fotokopi çektirmek için kırtasiyeyi kullanır.
- IV-Sabah kahvaltısını evinde yapar.
- V-Görev başındayken gelen hediyeleri reddetmez.

Ali Bey'in günlük yaşamından örnek verilen davranışlarından hangileri kamu etiği ilkelerine kesinlikle aykırıdır?

- A) Yalnız I   B) I-III   C)II-IV   D)I-II-V   E)III-IV-V

3. Vergi kontrolörü olan Ali Bey, evinde ihtiyaç duyduğu Beyaz eşyayı mahalledeki Beyaz eşya bayisinden almaktadır. Mahallede bulunan bayinin sahibi Ali Beye malların geliş fiyatının da altında bir ücret karşılığı vermektedir. Kar edecek şekilde sattığı takdirde Ali Beyin marketi mali yönden denetlemeye geleceğini düşünmektedir.

Paragrafta verilen bilgilere göre Ali Bey'in davranışlarında aşağıdaki kamu etiği ihlallerinden hangisi daha güçlü bir şekilde gerçekleşmiştir?

- A) Kamu malını kendi çıkarına kullanma
- B) Mesai saatleri içinde kendi özel işlerini yapma
- C) Mesai saatleri dışında unvanını kullanarak çıkar sağlama
- D) Kamu hizmetinden yararlananlardan hediye kabul etme
- E) İşyerinde internet aracılığı ile gazete okuma

4. Bir büyükşehir belediye başkanı yerel seçimler öncesi gecekondulu bölgedeki seçmenleri ile yaptığı toplantıda gecekonduları yıkmayacaklarını ve af getireceklerini belirtmiştir. Ancak tekrar belediye başkanı olduktan sonra ilk demecinde, gecekondulu bölgelerini yıkarak kentsel dönüşüm başlatacaklarını; gecekondulu sahiplerini evlerini boşaltarak bir an önce başlarının çaresine bakması gerektiği açıklamasını yapmıştır.

Paragrafta verilen bilgiler çerçevesinde belediye başkanının farklı ortamlarda yaptığı açıklamaların kamu etiğinin hangi ilkesine uygun olmayan bir açıklamadır?

- A) Gerçekçilik
- B) Kamu malını israf etmeme
- C) Yönetimde katılımı sağlama
- D) Yönetimsel karar ve eylemlerde tutarlılık
- E) Tarafsızlık

5. Bir ev ziyaretinde Celal Bey arkadaşına “Önemli olan güçlü olmaktır. Doğru ya da iyi olmanın maddi ve manevi bir yararı yoktur. Güçlü olan ailesine, akrabalarına yararlı olacağı için zaten iyi ve doğrudur. Aile ve akrabalar için yararlı olmak isteniyorsa devlet kurumlarında yüksek mevkilere gelerek güçlü olmak gerekir.” diyerek gelecek planına ilişkin hedefini açıklamıştır. Arkadaşı ise bu görüşe tamamen katıldığını bildirmiştir.

Celal Bey ve arkadaşının uyum gösterdiği görüş aşağıdaki ilkelerin hangisine aykırıdır?

- A) Verimlilik
- B) Yönetimde katılım
- C) Tutarlı yönetim
- D) Şeffaflık
- E) Adalet**

6. Bir akademik çalışmada etik ilkelere farklı kültürlerde farklı yaklaşımlar olduğu belirtilmektedir. Bunlar;

- I. Kamu yönetiminde adalet ve dürüstlük ön plana çıkmalıdır.
- II. Kanunlar yapılırken grupların çıkarlarına öncelik verilmelidir.
- III. Yönetimden anlamayan halkın yönetime karışması sakıncalıdır.

Yukarıda verilen ilkelerden hangilerine uyulursa kamu etiğine uygun davranışlar gerçekleşmiş olacaktır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

7. Bir kamu kurumu yönetimi kendi alanıyla ilgili yaşanan sorunları çözebilmek için bir yasa tasarısı hazırlamak istemektedir. Bu amaçla önce söz konusu yasal düzenlemeden etkileneceği düşünülen kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütlerini fikir alışverişinde bulunabilecekleri bir toplantıya davet etmişlerdir. Bu toplantıda fikir birliği ve fikir ayrılığı yaşanan konular belirlendikten sonra yasa tasarısını oluşturma komisyonu her kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütünden bir kişi temsilci olarak seçilmiştir. Bu komisyona altı ay birlikte çalışarak yasa tasarısını oluşturmaları ve fikir ayrılığına düşülen konularda uzlaşma sağlamaları için süre verilmiştir.

Bu kamu kurumunu yasa tasarısı oluşturma sürecine ilişkin izlediği yol aşağıdaki ilkelerden hangisinin daha fazla katkıda bulunur?

- A) Adalet
- B) Katılımcı yönetim
- C) Kaynakların verimli kullanımı
- D) Çıkar sağlama
- E) Uygulamalarda tutarlılık

8. Bir belediyenin imar biriminde çalışan Mustafa Bey iş arkadaşlarından birine bir iş günü içinde aşağıdaki önerilere göre çalışmak gerektiğini belirtmiştir.

- I. Kuruma borcunu ödemek için gelen vatandaşlara kurumdan alacağı olanlara göre daha çok öncelik vermek gerekir.
- II. Mesai saatleri içinde çok fazla işlem yapmayı gerektiren işleri mesai arkadaşlarına bırakmak gerekir.
- III. Konuklarımız görüşmek istediğinde önceden belirlenen mola saatlerinde ya da öğlen tatilinde randevu vermek gerekir.

Mustafa Beyin iş arkadaşına yapmış olduğu önerilerden hangisi ya da hangileri kamu etiği yönünden uygun değildir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II   D) I ve III   E) II ve III

9. Bilimsel bir araştırmada kamu çalışanlarına ve kamu hizmetinden yararlanan insanlara kamu etiğine uygun olmayan davranışların yaygın olmasının nedenleri sorulmuştur. Bu soruya hem kamu çalışanlarının hem de kamu hizmetinden yararlanan insanların % 90'ından fazlası toplumun kamu etiğine ilişkin bilinç düzeyinin düşük olduğu; örneğin yapılan bir yasal düzenlemeyle ilgili olarak vatandaşın bilgi sahibi olmadığı dolayısıyla kamu hizmeti verenlere kamu etiğine aykırı olan davranışlara ilişkin herhangi bir tepki gösterilmediği yönünde fikir belirtmişlerdir.

Paragrafta verilen araştırma sonuçlarına göre kamu etiğini güçlendirmek için hangi seçenekteki önlemin alınması daha etkili olur?

- A) Yöneticilere hizmet sözleşmesi imzalatılarak gözlerini korkutmak
- B) Vatandaşa kamu etiğine uymayan durumlarda ne yapması gerektiği konusunda bilgi vermek
- C) Hizmet alanlara sürekli verilen hizmetin ve çalışanların niteliği hakkında reklam kampanyası yapmak
- D) Yönetici adaylarından en az yüksek okul mezunu olduğunu gösteren bir diploma istemek
- E) Hizmet alanlarla kamu çalışanlarını tanıştırmak için yılda en az bir kez toplantı düzenlemek

10. I. Hizmet alanlardan hediye kabul etme
II. Kamu Kurumu görevinde akrabaları kollama
III. Yönetimin şeffaflaşması için önlemler alma
IV. Kamu kurumunun kaynakların israf etme
V. Yönetime katılımı sağlama

Yukarıda verilen öncüllerden hangisi etik olmayan davranışlar arasında sayılmaz?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV   D) III ve V   E) IV ve V

11. Bir partinin il teşkilatı başkanı Sırrı Bey arkadaşlarına önemli olan şeyin iktidarda olmak olduğunu, iktidarda olmanın zaten iyi ve güçlü olmak anlamına geldiğini söylemiştir. (1) Seçimlerin ardından partisi iktidara geldikten sonra bir kamu kurumuna müdür olur olmaz kurumun tüm kaynaklarını aile ve yakınları için kullanmıştır. (2) Aynı süreçte özel harcamalarını kamu kurumu bütçesinden karşılamak için kuruma malzeme alımı göstermiştir. (3) Yöneticilik süresi boyunca çalışanların mesaisinin ödeme evraklarını geç imzalamıştır. (4) Diğer yandan çalışanlarla yapılan toplantılarda herkesin düşünce ve duygularını dile getirmesini desteleyici çabalar göstermiştir. (5)

Paragrafta numaralı olarak verilen cümlelerin hangisinde etik ilkelere uygun bir davranış vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Bir üniversitede öğretim görevliliği yapan Halim Bey yayın sürecini tamamlayarak doçentliğe başvurmuştur. Doçentlik jürisi belirlendiğinde akademik çalışmalardan oluşan dosyaları jüri üyelerine göndermiştir. Bu işlemin ardından doktora sürecinde tez danışmanlığını yapan öğretim üyesinin yanına giderek gerekli işlemleri tamamladığını ancak jüri üyesi Celal Beyden çekindiğini ifade etmiştir. Doktora tez danışmanı ise Halim Bey'e Celal Beyden çekinmesine gerek olmadığını, Celal Beyinde bir zamanlar kendisinin öğrencisi olduğunu ve arayıp olumlu görüş bildirmesi için konuşacağını söylemiştir.

Yukarıdaki paragrafta göre Halim Beyin tez danışmanının yapacağını söylediği davranış aşağıdaki etik ilkelerin hangisine daha çok aykırıdır?

- A) Tarafsızlık
- B) Nezaket ve saygı
- C) Şeffaflık
- D) Sorumluluk
- E) Uydurma Beyan

13. Zafer Bey bir kamu kurumunda kurumun yürüteceği araştırmaları organize etme ve kurum dışından araştırma yapmak için başvuran araştırmalara destek bütçesi oluşturmak işiyle görevlidir. Bir destek döneminde çok sayıda araştırmacı destek için başvuruda bulunduğu için Zafer Bey tüm başvuruları inceleyerek destek verilecek araştırmalara karar vermektedir. Çalışma sürecinde kendi mezun olduğu üniversiteden başvuru yapan araştırmacıların araştırma önerisi için genellikle bütçe çıkarırken başka üniversitelerde görev yapan araştırmacılar için ender olarak bütçe çıkardığı gözlenmiştir.

Paragrafta verilen bilgilere göre Zafer Bey'in araştırma önerilerine destek bütçesi çıkarmaya karar verme sürecindeki davranışı aşağıdaki kamu etiği ihlallerinden hangisiyle daha yakından ilişkilidir?

- A) Kamu kaynaklarını israf etme
- B) Çalışma saatleri içinde kendi özel işlerini yapma
- C) Kamu hizmeti verirken tanıdıklarına öncelik verme
- D) Kamu hizmeti verdiklerinden hediye kabul etme
- E) Kurum dışında unvanını kullanarak çıkar sağlama

14. Bir kamu kurumunda genel müdür olan Cevdet Bey,
I- Kurumda çalışma saatlerine uymayan çalışanları uyarmıştır.
II- Çalışma saatlerini ihlal eden hizmetlileri cezalandırarak hafta sonu yeni eve taşınması sırasında çalıştırmıştır.
III- Ev taşıma sırasında hizmetlilerden kurum çalışanlarının dünya görüşü hakkında bilgi vermelerini istemiştir.

Cevdet Bey'in yaptığı davranışlarından hangileri kamu etiği ilkelerine kesinlikle aykırıdır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III   D) I-II   E) II-III

15. Kamu kurumunda yürütülen hizmetlerde belirli bir kalitenin altına düşmemek için kurumların belirlediği ... ve ... vardır. Bunlar kurumun yol haritası gibidir. Aynı zamanda kurum çalışanlarından da uzun vadede neler beklendiğini, kurum çalışanlarının ne tür ilkelere sarılması gerektiğini gösterirler.

Yukarıdaki paragrafta bırakılan boşluğa hangi seçenekteki kavramlar getirilirse anlam bütünlüğü sağlanır?

- A) Dürüstlük ve tarafsızlık
B) Şeffaflık ve tarafsızlık
C) Amaç ve misyon
D) Katılım ve tarafsızlık
E) Dürüstlük ve katılım

16. Bir kurum tarafından verilen kamu hizmetinin niteliği önemlidir. Ancak bu niteliğin yeterli olup olmadığını belirlemek için bazı ölçütlerin de olması gerekmektedir. Özellikle bu ölçütlerin olmadığı durumda hizmetlerin keyfiliğinden söz etmek durumunda kalınmaktadır. Verilecek hizmetleri sözü edilen ölçütler ya da onların üzerinde tutmak hem ulusal düzeyde benzer hizmet veren kurumlarla hem de uluslar arası düzeyde benzer hizmet veren kurumlarla rekabet edebilme şansını artıracaktır.

Yukarıdaki paragrafta kamu hizmeti niteliğini artırmak için uyulması gereken ölçütlerle kastedilen ilkeler hangi seçenekte verilen kavramla açıklanır?

- A) Tarafsızlık
B) Gönüllü katılım
C) Vizyon ve misyon
D) Kamu hizmeti bilinci
E) Hizmet standartları

17. Bir kamu kurumunda müdür olan Şenay Hanım, hazırlanan evrakta hata yapan memuru yanına çağırıp "İşinizin çok yoğun olduğunu biliyorum. Bu nedenle yazışmalarda biraz aceleci davranmaktasınız. Ancak bu durum bazen önemli hatalara sebep olabilir. Bu nedenle bir dahaki sefere daha dikkatli davranarak bu tür hatalar yapmaktan kaçınalım, lütfen. İşler hatalı sonuçlanacağına hatasız ancak geç sonuçlansın bizim için uygun olan budur!" diyerek uyarmıştır.

Şenay Hanım'ın yazışmalarda hata yapan memura yönelik uyarı öncesi yaptığı giriş konuşmalarının etik gerekçesi hangi seçenekte verilmiştir?

- A) Görevin kötüye kullanımı
B) Nezaket ve saygı
C) Tarafsızlık
D) Yetkiyi aşma
E) Katılım

18. Milli Eğitim Bakanlığında müfettiş olan Muhittin Bey kendisine önerilen yolluk ve yevmiyesi yüksek bir teftiş görevini kabul etmeden önce müdürle görüşmüştür. Kendisine önerilen söz konusu teftiş görevi için çok sayıda mesai arkadaşının gönüllü olduğunu, doğrudan kendisine teklif getirilmesinin mesai arkadaşları arasında bazı sorunlar

doğurabileceğini söylemiştir. Bu konuşma üzerine müdür müfettişler arasında kimin teftiş görevine gideceğini belirlemek için kura çekilmesine karar vermiştir.

Muhittin Bey'in bu davranışının müfettişler arasında hangi olumsuz davranışların ortaya çıkmasını önlemeye yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Çıkar çatışması
- B) İsraf
- C) Yetkiyi kötüye kullanma
- D) Yetkiyi aşma
- E) Yönetime katılım

19. Bir kurumda şef olarak görev yapan Murat Bey, kuruma duyulan saygı ve güven sarsılmasını diye tanık olduğu bir ihale yolsuzluğu hakkında konuşmamaya karar vermiştir. (I) Memur olarak çalışan Şermin Hanım şefi Cemil Bey oğlunun ders notlarını kurumun kağıtlarını ve makinesini kullanarak çoğaltırken saygısızlık ve nezaketsizlik olmasını diye ses çıkarmamıştır. (II) Bir kurumda müdür yardımcısı olan Canan hanım Lise arkadaşı olan Sevil hanımı mesaiye geç başlamasına rağmen uyarmamaktadır. (III) Bir bakanlıkta ihale şefi olan Rüstem Bey ihalelerde en ucuz ve kaliteli malzeme almak için gerekli durumlarda ihaleye başvuran kurumlarla pazarlık yapmaktadır. (IV) Güvenlik birimlerinde üst düzeylerde görev yapan Tahsin Bey, eşinin çocuklarının okula gidiş gelişlerinden resmi araba tahsis etmesine yönelik isteğini reddetmiştir. (V)

Beş farklı kurumda beş farklı kamu görevlisinin yapmış olduğu davranışlardan hangileri etik ilkelere uygun değildir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve V
- D) I, II ve III
- E) III, IV ve V

20. Bir okul müdürü il içindeki Liseler arasında yapılacak bilgi yarışmasına öğrenci seçmesi gerektiğine yönelik bir resmi yazı almıştır. İşlerinin yoğunluğu nedeniyle seçme işini kendisinin yapamayacağını anladığından seçme işinin nasıl ve kim tarafından yapılacağı konusunda müdür yardımcılarını ile görüşmüştür. Görüşme sonucunda yarışmaya katılacak öğrencileri seçmek için başarı düzeyi bakımından okulda ilk 10 arasında giren lise son sınıf öğrencilerine uygulanacak genel kültür ve genel yetenek testinden en yüksek puan alan ilk üç öğrencinin seçilmesine ve bu sınavları yapması için başmüdür yardımcısının görevlendirilmesine karar verilmiştir. Başmüdür yardımcısı Ertekin Bey seçim için sınav yaparak zaman kaybetmek yerine akrabasının çocuğunun da içinde olduğu ve yakından tanıdığı üç öğrenciyi seçerek yarışmaya götürmüştür. Ancak yarışmada bu öğrenciler soruların çok azına cevap verebildiğinden başarısız olmuştur.

Ertekin Beyin bilgi yarışmasına katılacak öğrencileri seçerken izlemiş olduğu yol hangi etik olmayan davranışlar açıklanırsa daha doğru olur?

- A) Çıkar çatışması
- B) Saygı ve Güven
- C) Yetkiyi kötüye kullanma
- D) Kamu kaynaklarını israf
- E) Nezaket ve saygı

21. Büyük bir kamu kurumunda yapılan işlemlerin bedeli önceleri işlem yapan bireylere elden ödenirken, son çıkarılan yönetmelikle bu ödemeler özel veznelere ödenmektedir. İşlem yapan birey evrakları tamamladıktan sonra gişeye gidilerek işlem masrafı ödenmekte ve ardından da evraklar müdür tarafından imzalanarak işlem sonlandırılmaktadır.

Yukarıda sözü edilen kamu kurumunda işlem yapan bireye ödeme yapılmasının kaldırılmasının gerekçesi hangi seçenekte verilmiştir?

- A) Kamu alan ve kaynaklarının verimli kullanımı
- B) Verilen hizmetten dolayı çıkar sağlamanın önüne geçilmesi
- C) Düzemece Beyanlara meydan vermemek
- D) Yönetimde şeffaflığı artırmak
- E) Hizmet bilincini geliştirmek

22. Bir okuldaki öğretmen ve veli çekişmesine ilişkin araştırma yapan televizyon görevlisi olayla ilgili soruşturma yürüten müdür yardımcısı İhsan Beye bağlanmıştır. Ancak İhsan Bey televizyon görevlisinin soruları karşısında sadece olayı anlatmış ve yorum isteyen sorulara cevap vermemiştir.

İhsan Beyin bu davranışı aşağıdaki ilkelerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Çalışanlara ve hizmet alanlara karşı dürüstlük
- B) Yönetimde şeffaflık
- C) Kamu alanının özenli kullanımı
- D) Çıkar sağlamayı engelleme
- E) Bağlayıcı açıklamadan sakınma

23. Bir kamu kurumunun uygulamış olduğu seçme sınavına ilişkin soruların büyük bir kısmı, sınav devam ederken bir yayın evi ve dershanenin internet sayfasından açıklanmıştır. Bunun üzerine kamu kurumu soruşturma başlatmak yerine soruların sızdırılmadığını sınava giren öğrenciler tarafından internette açıklandığını belirterek kendini savunmuştur.

Verilen örnek senaryodaki kamu kurumu konuyla ilgili soruşturma açmamakla öncelikle hangi yönden kayıplara uğrayacaktır?

- A) Saygınlık ve güven
- B) Eşitlik
- C) Tarafsızlık
- D) Misyona bağlılık
- E) Kamu hizmeti bilinci

24. Bir lisede öğretmen olarak görev yapan Selma Hanım, pet şişelerin kapaklarını toplama kampanyası başlatarak çok sayıda engelli bireye elektrikli sandalye hediye edilmesini sağlamıştır.

Selma Hanım'ın başlatmış olduğu bu kampanya ile hangi etik ilkeyi ön plana çıkardığı söylenebilir?

- A) Topluma hizmet bilinci
- B) Dürüstlük ve tarafsızlık
- C) Kamu malını israf etmek
- D) Çıkar çatışmalarından kaçınma
- E) Yetkiyi kötüye kullanmama

25. Kahraman öğretmenin oğlu kendi okulunda 7. Sınıfa gitmektedir. Kahraman Bey oğlunun sınıfındaki derslere girmekten elinden geldiğince kaçınmaktadır. Ancak bir gün oğlunun sınıfında derse giren matematik öğretmeni, Kahraman Beyin oğlunun aslında matematikten başarısız olduğunu ancak Kahraman Beyle aralarındaki dostluktan dolayı çocuğun sınıfı geçmesini sağlayacak kadar puan eklediğini belirtmiştir.

Matematik öğretmenin yaptığı davranış seçeneklerinde verilen ilkelerden hangisine terstir?

- A) Kamu kaynaklarını israf etmemek
- B) Misyona bağlılık
- C) Dürüstlük ve tarafsızlık
- D) Nezaket ve saygı
- E) Çıkar çatışmalarından kaçınma

26. Demet Hanım çalıştığı kurumda müdürlüğe atanır atanmaz masasına gösterişli eşyalar almış ve müdür odasındaki eski mobilyaları lüks mobilyalarla değiştirmiştir. Ancak kurumun yenilenen eşya ve mobilyalara ait harcamalar için ayırdığı bütçe yetmemiştir. Bunun üzerine Demet Hanım kurumun hizmet verdiği bir firma yöneticisinden yenilenen eşya ve mobilyalar için eksik kalan bütçeyi tamamlayarak ödemesini istemiştir.

Demet Hanımın müdür odasında yaptığı değişiklikler ve şirket yöneticisinden bütçe istemesi aşağıdaki etik olmayan davranışlardan hangileriyle açıklanır?

- A) Tarafllılık ve sıkıştırma
- B) Çıkar çatışması ve yıldırma
- C) Saygısızlık ve standartlara uymama
- D) İsrاف ve rüşvet
- E) Düzmece Beyan ve gizlilik

27. **I. Kurumun saygınlık ve güvenini korumak için kişisel çekişmelerden vazgeçme**
II. Kurum çalışanları ile nezaket ve saygı çerçevesinde ilişkiler sürdürme
III. Çıkar çatışması yaşandığında kendi çıkarını her şeyin üstünde tutma
IV. Yöneticilerin vermiş olduğu görevi eksiksiz yerine getirmek için çabalama
V. Bir yöneticinin küçük düşürücü sözleri karşısında yetkiyi aştığı belirtme

Kamu kurumlarından herhangi birinde görev yapan bir birey yukarıda verilen eylemlerin hangisini yaptığında etik olmayan biçimde davrandığı söylenebilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve V
- D) I, II ve III
- E) III, IV ve V

CEVAPLAR

1. C
2. D
3. C
4. D
5. E
6. A
7. B
8. C
9. B
10. D
11. E
12. A
13. C
14. E
15. C
16. E
17. B
18. A
19. D
20. C
21. B
22. E
23. A
24. A
25. C
26. D
27. C

DOĞRU – YANLIŞ SORULARI

Aşağıda verilen ifadelerdeki uygulamalar ve görüşler size etik ilkeler bakımından doğru geliyorsa önüne D gelmiyorsa Y koyunuz.

- 1) ...Ahmet Beyin Doçentlik jürisine doktora tez danışmanı Rafet Bey atandı.
- 2) ...**Cemal Bey özel işi için gerekli olan kimlik fotokopisini kurumunda fotokopi makinesi bulunmasına rağmen yakındaki kırtasiyede çekirtti.**
- 3) ... **Ceyda Hanım sadece kurum telefonuyla az konuşmayı seçmemekte mesai saatleri içinde cep telefonundan arandığında uzun süreli konuşmaktan kaçınmaktadır.**
- 4) ... Kurumdaki sekreterler ve diğer memurlar evde kahvaltı yapamadıkları için iş yerinde kahvaltı yapmadan işe başlamamaktadır.
- 5) ... Rehber öğretmen Recai Bey, öğrencilerinden Ceren'in babası kendisinden para isteyemediği için sürekli Cerenin babasına ait marketten alışveriş yapmaktadır.
- 6) ...**Coğrafya öğretmeni Celal Bey, öğrencileri ile yapacakları tüm gezilerde öğrencilerin nazik tekliflerini reddederek kendi gezi parasını kendi cebinden karşılamıştır.**
- 7) ... **Bir kurumda yönetici olan Yılmaz Bey, çalışanlarla yapılan toplantılarda herkesin düşünce ve duygularını dile getirmesini desteleyici çabalar sarf etmektedir.**
- 8) ... Rafet Bey bir kamu kurumuna müdür olunca kurumun tüm kaynaklarını aile ve yakınlarını koruma ve diğer insanların taleplerini bastırmak için kullanmıştır.
- 9) ... **Bir kurum yöneticisi özel şirketlerden malzeme almak için düzenlediği açık ihaleyi halka açık bir şekilde yapmakta ve medyanın yayınlamasına izin vermektedir.**
- 10) ... **Bir kurumda memur olarak çalışan Hakkı Bey'in hakkında açılan soruşturmayı denetlemek için gönderilen müfettişin Hakkı Bey'in liseden sınıf arkadaşı olduğu saptanınca başka müfettiş görevlendirilmiştir.**
- 11) ... Rüstem Bey, kendisiyle aynı görevi yapan arkadaşının mesai ücretinin ödendiğini ve kendisinin mesai ücretinin ödenmediğini belirtince kurumun yöneticisi devlet kurumunun verdiği hizmetin kurallar sorgulanmadan iyi, doğru ve adil kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir.
- 12) ... **Bir kamu kurumunda malzeme alımında görevli elemanların ihaleyi uygun firmaya vermeyerek kurumu uğrattıkları zararların tazmini için dava açılmıştır.**
- 13) ... Bir vergi dairesinde denetmen olan Mahmut Bey alışveriş yaptığı işletmelerden çok ucuza ya da bedavaya yiyecek ve giyecek almak için bu işletmeleri ceza kesmekle tehdit etmektedir.
- 14) ... Bilimsel bir dergide editörlük yapan Rasim Bey okulundan bir arkadaşına ait çalışmayı tanıdık hakemlere göndererek sürecin hızlı bir şekilde tamamlanmasını sağlamıştır.
- 15) ... **Bir üniversitede öğretim üyesi olan Münevver Hanım bir makale çalışmasını editörünü tanıdığı bir dergiye gönderdikten sonra editörü arayıp tanıdıklık nedeniyle makalesinin yayınlanma sürecine herhangi bir müdahalede bulunmamasını rica etmiştir.**
- 16) ... Bir müteahhit para ödemeleri ile ilgili işlemleri kolaylaştıran kamu kurumu çalışanlarına bayram zamanları hediye vermektedir.

- 17) ... Yılbaşı ve bayram öncesinde kamu kurumu çalışanlarına hediye vermek çalışanlardan beklenen hizmetlerin kalitesini artırır.
- 18) ... Kamu kurumu çalışanlarına verilen hediyeler kamu hizmetinden yararlanan kişilerle kamu hizmeti veren kişilerin masum bir paylaşımıdır.
- 19) ... İşler aksatılmadığı sürece kamu kurumu çalışanlarının işe geç gelmeleri ya da işten erken ayrılmaları sorun olarak görülmemelidir.
- 20) ... Bir bankada güvenlik görevlisi olan Reşat teyzesinin oğlu fatura yatırmaya gelince onu ödeme kuyruğuna sokmayarak banko arkasından ödeme yapmasını sağlamıştır.
- 21) ... **Kamu kurumu çalışanlarının akrabalarına öncelik tanımaları görevi kötüye kullanmaya örnektir.**
- 22) ... Kamu kurumu görevlileri bilgi ve genel kültürlerini artırmak için işyerindeki bedava interneti kullanarak gazete okumalıdır.
- 23) ... Bir kamu kurumunda yönetici olan Türker Bey ilkokulda okuyan oğluna ait ödev, proje ve diğer etkinliklerine ilişkin çıktılarını kurumdaki yazıcıdan çıkarmaktadır.
- 24) ... Büyükşehir belediyesinde görev yapan Hamza Bey çocuğuna bedava hediye gönderen seyyar satıcıyı devamlı göremezden gelmektedir.
- 25) ... Merve Hanım sabahları çok erken kalkmamak için kahvaltısını çalıştığı kamu kurumunda yapmaktadır.
- 26) ... Osman Bey çalıştığı kuruma ait diz üstü bilgisayarını, aslında kendi işi için kullanmasına rağmen kurumun işini yapacağı gerekçesiyle hafta sonları eve götürmektedir.
- 27) ... **Bir kamu kurumunda memur olan Nuri Bey kurum yöneticilerinin yapmış oldukları hataları kalabalık ortamlarda dile getirmekten kaçınmakta fakat özel toplantılarda yöneticilere iletmektedir.**
- 28) ... **Özlem Hanım mesai saatleri içinde telefonunu sessize almakta ve acil olmayan görüşmelerini mesai saatleri dışında yapmaktadır.**
- 29) ... **Emniyet görevlisi Arif Bey polis olduğu için kendisine öncelik tanımak isteyen banka görevlisine, sıradaki insanlara ayıp olacağı gerekçesiyle hayır cevabı vermiştir.**
- 30) ... **Bakanlık görevi bulunan Hamit Bey şehir içi yolculuğu sırasında kırmızı ışıkta geçmeyi öneren eskortların teklifini kabul etmemiş ve yeşil ışığın yanmasını beklemiştir.**
- 31) ... **Doktor Cevat Bey kurumun alış yaptığı ilaç firmasının yurt dışında kendi seminerlerine katılmaları şartıyla yurtdışı tatil masraflarını karşılama teklifini reddetmiştir.**
- 32) ... **Bir bankadaki güvenlik görevlisi kendini eleştiren banko görevlisine müşteriler önünde cevap vermeyip ancak mesai bitimi sonrasında kendini savunmuştur.**
- 33) ... Bilge Hanım işe yeni başladığı kuruma geldiğinde müdüre kendini tanıtırken Bakan müsteşarının yakını olduğundan rahat bir görev istemiştir.
- 34) ... Bir kamu kurumunda yönetici olan Osman Bey hastanede yatan akrabasını ziyarete giderken makam arabasını ve makam şoförünü kullanmıştır.
- 35) ... Rehber öğretmen Azra Hanım evde baba şiddeti gördüğünü söyleyen öğrencisinin durumunu öğretmenler odasındaki toplantıda diğer öğretmenlerle paylaşmıştır.
- 36) ... Fizik öğretmeni Yasin Bey, okuldaki fotokopi makinesini kullanarak lisede okuyan oğlunun ders notlarını çoğaltmıştır.

- 37) Yüksek lisans tezi hazırlayan Gülsüm Hanım, tezinde kullandığı birçok alıntı için referans kullanmayarak başka araştırmacılara ait birçok düşünceyi kendi düşüncesiymiş gibi yazmıştır.
- 38) Canan Hanım burun estetiği ameliyatı yaptırmış ve bu işlemin masrafını sağlık masrafı şeklinde göstererek kurumuna ödetmiştir.
- 39) ... **Kavşaktaki tıkanan trafiği açmaya çalışan bir trafik polisi trafik kurallarına uymayan polis otosundaki görevlilere de ceza yazmıştır.**
- 40) Güvenlik görevlisi olan Yaşar Bey kendisine otorite kazandırdığı için izinli olduğu günlerde dahi polis benzeri üniformasını çıkarmamaktadır.
- 41) **İzinli olduğu bir gün özel aracıyla seyahat eden trafik amiri trafik kuralını çiğnediği için kendisine ceza yazan polis memuruna teşekkür mektubu göndermiştir.**
- 42) Bir kamu kurumunda yönetici olan Kezban Hanım yardımcıları ile yaptıkları bir toplantıda ilkeye bağlı olmanın kendilerinin çalışmalarını yavaşlattığını bu yüzden belli ilkelere bağlı olmadan çalışmalarını gerektiğini belirtmiştir.
- 43) **Dürüstlük ve ilkelere bağlılık kamu hizmetinin kalitesini artırır.**
- 44) Metin Bey, öğrenci belgesi almak için sırada bekleyen 50 öğrenci arasında son sıralarda bulunan komşularının oğlu Sercan'ı çağırmış ve Sercan'a belgesini hemen hazırlayarak vermiştir.
- 45) Tapu kadastro kurumundaki bir görevli kendisine hediye veren bir tapu sahibinin işlemini hızlandırmış ve ne zaman işin olursa beni mutlaka bul demiştir.
- 46) Bir üniversitede araştırma görevliliği sınavı açılmış ve Mercan Bey bu kadroya alınabilmek için girdiği yazılı sınav kağıdını sınava başvuran bireylerden çektiği kopyayla zenginleştirmiştir.
- 47) **Bir kamu kurumunda müdür olan Mehmet Bey kamu kurumu içinde çalışan diğer bireylerle ilgili dedikodu yapılmasına izin vermemekte, gözüne girebilmek için diğer çalışanlar hakkında kendisine dedikodu yapmak isteyenleri azarlamaktadır.**
- 48) **Bir bankanın halkla ilişkiler görevlisi bir kamu kurumunda müdür olan Nuri Bey'e başvurarak kurum çalışanlarına kredi kartı gönderebilmek için çalışanların kimlik bilgilerini vermesi karşılığında önemli hediyeler kazanabileceğini belirtmiş fakat Nuri Bey çalışanların bilgilerini vermemiştir.**
- 49) Bir ortaokulda müdür yardımcısı olan Pakize Hanım gün boyu okul müdürüne, diğer müdür yardımcıları ile ilgili olarak gerçek olaylara dayanmayan şikayetlerde bulunmaktadır.
- 50) **Bir kamu kurumunda harcamalardan sorumlu şef olarak görev yapan Taha Bey alışveriş yaparken özellikle lüks malzemelerden kaçınarak aynı işleve sahip daha ucuz malzemeleri tercih etmektedir.**
- 51) **Bir kamu kurumunda yöneticiliğe atanan Cevher Bey yeniden düzenlenen makam odasına gösterişli olmayan mobilyalar alınmasını istemiştir.**
- 52) **Bir kamu kurumunun yemekhanesinde aşçıbaşı olan Tarık Bey israftan hoşlanmadığı için parça ekmekleri çöpe atmak yerine toplayarak ihtiyacı olanlara dağıtmaktadır.**
- 53) Bir kamu kurumundan memur olan Menekşe Hanım kendisine fazla iş vermesinler diye iş arkadaşlarına yıldırıcı davranışlarla yaklaşmaktadır.
- 54) Ümit Bey kurumdaki görevlerini yerine getirirken kendisine daha fazla iş verilmesini diye genellikle çok beceriksiz olduğunu söz ve davranışlarıyla göstermektedir.

- 55) Aynı kurumda çalışan Ayşe ve Elif Hanım yapılması gereken işleri kimin üstleneceği konusunda inatlaşarak işlerin zamanında tamamlanmasını engellemektedir.
- 56) Bir odada sekiz memurla beraber çalışan Fitnat Hanım genellikle cep telefonu ile görüşerek, arkadaşlarına sürekli şakalar yaparak, topuklu ayakkabı ile odada dolaşarak gürültü yapan Semra hanımı gürültü yapmaması konusunda uyarmıştır.
- 57) Gümrükte çalışan Remzi Bey arkadaşlarına, girişine izin vermediği bir kamyonun şoförünün kendisine çok az rüşvet teklif ettiği için teklifi kabul etmediğini söylemiştir.
- 58) Bir ilkokulda müdür olan İsa Bey toplantılarda müdür ve müdür yardımcılarını dışındaki öğretmenlerin görüş bildirmelerine yasak getirmiştir.

YAZILI / KISA CEVAPLI SORULAR

1. Kamu görevlisinin hediye kabul etmesi durumunda ortaya çıkabilecek olumsuz durumlar nelerdir?
2. İşyerinizde etik kurallara aykırı olduğunu düşündüğünüz ve yaygın olarak davranışlara örnekler vererek neden etik bulmadığınızı açıklayınız.
3. Kamu etiğinde bireylerin içinde bulunduğu ikilemler içi bir örnek vererek çözüm önerisinde bulununuz.
4. Kamu etiğiyle hizmet standartları arasındaki ilişkiyi açıklayarak, uyumsuzluk olması durumunda ortaya çıkabilecek sorunlara örnekler veriniz.
5. Kamu etiği ilkelerinden dürüstlük ve tarafsızlık ilkelerinin çiğnendiği durum için birer örnek vererek aralarındaki benzerlik ve farklılığı açıklayınız.
6. Güven ve saygınlık kavramlarını kamu etiği bağlamından açıklayarak bu ilkelere bağlılık gösteren bir kamu görevlisinin nasıl davranması gerektiğine ilişkin örnekler veriniz.
7. Kamu ve toplum hizmet bilincini geliştirmek için alınması gereken önlem ve teşvikler nelerdir?
8. Çıkar çatışmalarının yoğun bir şekilde yaşandığı bir çalışma ortamında görev yapmanın ne tür etik ihlallere neden olabileceğini örnekleriyle açıklayınız?
9. Görev ve yetkinin kötüye kullanıldığı bir örnek durum vererek bu etik ihlallerinin nasıl önlenebileceğine ilişkin önerilerde bulununuz.
10. Kamu görevlilerinin kamu alan ve kaynaklarını kullanmasının kamu etiği bakımından nasıl sakıncaları bulunmaktadır?
11. Yönetimde şeffaf olma ve yönetime katılımı sağlamanın kamu etiği bakımından olumlu etkilerinin neler olabileceğini maddeler halinde yazınız.
12. Kamu görevlerinin mal Beyanı ile kamu etiği arasındaki ilişkiyi açıklayan bir örnek oluşturunuz ve mal Beyanında bulunmamanın doğuracağı etik ihlalleri açıklayınız.
13. Kamu görevinden dolayı hediye alma ve çıkar sağlamanın etik ilkelerden dürüstlük ve tarafsızlık üzerinde nasıl bir etkisi olur?
14. Kamu kurumlarında en çok gözlenen etik ihlallerini önlemek için hangi önlemleri uygulamaya koymak gereklidir?
15. Kamu kurumlarında etik ilkelere uygun davranışları artırmak için neler yapmak gerekir?
16. Kamu kurumlarında etik kültürü geliştirmek için yapılabilecek birkaç etkinlik örneği hazırlayınız ve küçük bir grupta bu türden etikliği uygulamaya giriştiğinizde karşılaşabileceğiniz zorlukların neler olabileceğini yazınız.

17. En çok önem verilmesi gerektiğini düşündüğünüz etik kavramlardan üç tanesini açıklayarak neden diğer kavramlara göre daha fazla önem verdiğinizi açıklayınız.
18. Uygulamaya geçirilmesi gerektiğini diğerlerinden daha fazla önemseydiğiniz kamu etik ilkelerini açıklayınız.
19. Kamu etiği ile kurumunuzun vizyonu ve misyonu arasındaki bağlantıları topluma hizmet bilinci bağlamında açıklayarak örnek veriniz. ,
20. Kamudaki görevlerimizi yerine getirirken hangi tür davranışları gösterirsek halka verdiğimiz hizmet bakımından daha yararlı oluruz?
21. Kamudaki görevlerimizi yerine getirirken gerekli standartlara uymazsak ne tür sorunların ortaya çıkması beklenir?
22. Görev yaptığımız kamu kurumunun amaç ve misyonunun gerçekleşmesi toplumu nasıl etkiler?
23. Tarafsız olmak ve dürüst davranmak etik ilkeleri arasında nasıl bir ilişki olduğun düşünüyorsunuz?
24. Kurumumuzun saygınlığını artırmak için görevlerimizi yerine getirirken nelere dikkat etmeliyiz?
25. Saygınlık ve güven kavramları size neler düşündürmektedir? Bu kavramları sağlamayan bir kurum ve çalışanlarına nasıl davranmalarını önerirsiniz?
26. Kurumunuzda gözlediğiniz olumsuz davranışlardan hangileri çıkar çatışmasına dayanmaktadır?
27. Kurum içinde çıkar çatışmalarını önlemek için nelere dikkat etmek gerektiğini düşünüyorsunuz?
28. Kurumunuzdaki bir meslektaşınızla bir konuda çıkar çatışması yaşamanız ne tür sonuçlar ortaya çıkarır?
29. Kamuya hizmet veren herhangi bir kurumda gözlediğiniz yetkiyi kötüye kullanmaya ilişkin davranış örnekleri nelerdir?
30. Bir kamu görevlisinin yetkisini ve görevini kötüye kullanmasının ortaya çıkaracağı sorunlar neler olabilir?
31. Kamu kurumlarına atanan yöneticilere çalışacakları kişileri kendilerinin seçmesi için hak verilmeli midir? Bu şekilde düşünmenizden nedeni nedir?
32. Bir kamu kurumundaki yöneticilere hizmet verilen kişi ya da kurumlardan daima hediyeler gelmesi masum bir davranış mıdır? Düşüncelerinizi gerekçeleri ile açıklayınız.
33. Bir kamu kurumundaki çalışanlara hizmet verilen kişi ya da kurumlar tarafından hediyeler verilmesi masum bir davranış mıdır? Düşüncelerinizi gerekçeleri ile açıklayınız.

34. Kurumunuzdaki yöneticiler hangi davranışları gösterirse kendilerine çıkar sağlamış olurlar?
35. Kurumunuzdaki çalışanlar hangi davranışları gösterirse kendilerine çıkar sağlamış olurlar?
36. Bir kamu kurumunun yöneticileri kamu kaynaklarının kullanımında nelere dikkat etmelidirler?
37. Herhangi bir kamu kurumunda görev yapan çalışanlar kamu kaynaklarının kullanımında nelere dikkat etmelidirler?
38. Kamu kurumu kaynaklarının israf edildiğine tanık oldunuz mu? Kamu kurumlarının kaynakları size göre ne tür davranışlar yüzünden israf edilmektedir?
39. Kamu kurumu kaynaklarının israf edilmemesi için kamu kurumu yöneticilerine düşen görevler nelerdir?
40. Kamu kurumu kaynaklarının israf edilmemesi için kamu kurumu çalışanlarına düşen görevler nelerdir?
41. Kamu kurumu kaynaklarının israf edilmemesi için hizmet alan bireylere düşen görevler nelerdir?
42. Kurumunuzdaki görevinizi yerine getirirken hangi davranışları yapma konusunda kendinizi sorumlu hissediyorsunuz?
43. Kurumunuzdaki görevinizi yerine getirirken hangi davranışları yapmama konusunda kendinizi sorumlu hissediyorsunuz?
44. Kurum kaynaklarını siz ya da bir iş arkadaşınızın israf ettiği durumlarda hangi duygu ve düşünceleri yaşamaktasınız?
45. Kamu kurumu yöneticilerinin hizmetler konusunda gerçeği yansıtmayan açıklamalar yapması hangi sorunları ortaya çıkarır?
46. Kamu kurumu yöneticileri kamuoyunu ilgilendiren konularda açıklama yaparken kişisel görüşlerini ön plana çıkarması hangi sorunlara neden olur?
47. Kamu kurumu yöneticilerinin kamuoyunu ilgilendiren konularda kişisel görüşlerini yansıtan açıklamalar yapması ahlaki midir?
48. Kamu kurumu yöneticilerinin şeffaf olmalarının ahlaki açıdan yararları nelerdir?
49. Kamu kurumunun, işleyiş ve karar alma süreçlerine ilişkin şeffaf olması toplumun kurum hakkındaki görüşlerini nasıl etkiler?
50. Kurumunuzdaki yöneticilerin şeffaf olmayan davranışları nelerdir?
51. Kurumsal yönetim ve işleyiş katılımı sağlamanın sağlanması kurumsal şeffaflığı nasıl etkiler?

52. Kurum içinde yönetim ve işleyişe katılımı sağlamak kurum çalışanlarının davranışlarını nasıl etkiler?
53. Kurum içi yönetim ve işleyişe katılımı artırmak için ne tür önlemler almak gerekir?
54. Kamu kurumu çalışanlarının kurum içi yönetim ve işleyişe katılımını engelleyen davranışlar nelerdir?
55. Kurum için yönetim ve işleyişe katılımdan ne anlıyorsunuz?
56. Kamu kurumlarının şeffaf olması kurumdaki yönetici ve çalışanların kişisel çıkar sağlamalarını engelleyebilir mi? Nasıl?
57. Kamu kurumu yöneticilerinin hesap verme sorumluluğu taşıması kamu kaynaklarının israf edilmesini önleyebilir mi? Nasıl?
58. Yerine getirilen hizmetlerle ilgili olarak hesap verme konusunda yöneticilerin sahip olması gereken sorumluluklar size göre neler olmalıdır?
59. Kamu kurumu yöneticilerin hesap verme sorumluluğu ile kurumun şeffaf olması arasında nasıl bir ilişki vardır?
60. Kamu kurumu yönetim ve süreçlerine toplumsal katılım yöneticilerin hesap verme sorumluluklarını nasıl etkiler?
61. Eski kamu kurumu görevlileri ile ilişkiler kamu hizmetinin sürekliliğini nasıl etkiler?
62. Eski kamu kurumu görevlileri ile ilişki kurulması ve bu ilişkilerin sürdürülmesi kurum çalışanlarıyla yöneticilerini nasıl etkiler?
63. Kamu kurumu çalışan ve yöneticilerinin mal Beyanında bulunması kurumun kamuoyundaki imajını nasıl etkiler?
64. Kamu kurumu yönetici ve çalışanlarının düzenli mal Beyanında bulunması etik olmayan hangi davranışların ortaya çıkmasını engeller?
65. Kamu kurumu yönetici ve çalışanlarının düzenli mal Beyanında bulunmaları sizce önemli midir? Niçin?
66. Kamu kurullarında etik ilkelere uygun davranışları artırmak için neler yapılmalıdır?
67. Kamu kurumlarında etik kültürü geliştirmek için neler yapılabilir?
68. Kamu görevlilerinin kamuoyu önünde birbirini katı bir biçimde eleştirmesi hangi problemlere yol açar?
69. Kamu kurumu görevlilerinin kurumun hizmet ve görevleri konusunda başkalarına bilgi vermesinin olumsuz sonuçları nelerdir?
70. Bir kamu kurumu görevlisinin kurum telefonuyla uzun süre konuşmasının ortaya çıkaracağı sorunlar nelerdir?
71. Bir kamu kurumu görevlisinin kurum telefonunu kendi özel görüşmeleri için kullanması etik olmayan bir davranış mıdır? Niçin?

- 72.** Bir kamu görevlisinin iş takibi sürecinde kendi yakınlarına öncelik tanıdığını görseniz kendisine ne tür eleştiriler yöneltirdiniz?
- 73.** Kamu kurumunda görevli bireylerin işe geç gelip işten erken ayrılmaları konusunda ne düşünüyorsunuz?
- 74.** Etik nedir?
- 75.** Kamu Etiği nedir?